

T.C.
EKONOMİ BAKANLIĞI

Sayı : B.19.0.HUK.0. 610-[2012-7/3210] 176

Konu : Yazılı Soru Önergesi

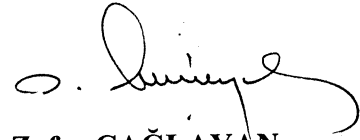
13.02.2012* 10690

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 30/01/2012 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.00-44951 sayılı yazıları.

İlgi'de kayıtlı yazıları konusu Hatay Milletvekili Sn. Hasan AKGÖL tarafından verilen 7/3210 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevap ekte sunulmaktadır.

Bilgilerine arz ederim.


Zafer ÇAĞLAYAN
Bakan

EKLER:

- 1- Cevap yazısı (5 sayfa)

Hatay Milletvekili Sn. Hasan AKGÖL tarafından verilen 7/3210 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin sorular ve cevaplar aşağıda yer almaktadır;

Türk ihracatçısının dünya pazarlarında rakipleriyle rekabet edebilmesi için Dahilde İşleme Rejimi kapsamında gümrüksüz hammadde ve yarı mamul madde ithalatına izin verilmektedir. Ancak bu sistemle ilgili gerek basında, gerekse çeşitli müfettiş raporlarında çok sayıda yolsuzluk iddiaları yer almıştır. Buna ilişkin olarak;

Soru 1- Dahilde İşleme Rejimi kapsamında yapılan ithalatın miktarı son 5 yıl itibarıyla ne kadardır?

Cevap 1- Dahilde İşleme Rejimi (DİR) esas itibarıyla; ihraç ürünlerimize dünya piyasalarında rekabet gücü kazandırmak ve ihraç ürünlerimizi çeşitlendirmek amacıyla ihracatçılarımızın, dünya piyasa fiyatlarından gümrük muafiyetli olarak ve ticaret politikası önlemlerine tabi olmaksızın hammadde, yardımcı madde, yarı mamul, mamul ile ambalaj ve işletme malzemeleri ithaline imkan veren bir sistemdir. İhracatımızın 2003-2011 yılları arasında %49,3'ü DİR kapsamında gerçekleştirilmiş olup ihracatçılarımıza rekabet gücü kazandırmada bu rejimin önemli bir işlevi bulunmaktadır.

Son 5 yıl itibarıyla DİR kapsamında ülkemiz ithalat ve ihracat rakamları aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

(milyon dolar)

DÖNEM	Genel İhracat	DİR İhracat	Payı (%)	Genel İthalat	DİR İthalat	Payı (%)
2006	85.535	43.557	%50,92	139.576	18.789	%13,46
2007	107.272	52.163	%48,63	170.063	24.285	%14,28
2008	132.027	62.796	%47,56	201.964	30.780	%15,24
2009	102.143	45.528	%44,57	140.928	20.482	%14,53
2010	113.883	52.441	%46,05	185.544	25.140	%13,55
2011	134.954	62.790	%46,53	240.833	29.958	%12,44
Toplam	675.814	319.275	%47,24	1.078.908	149.434	%13,85

Tablo'nun incelenmesinden de anlaşılacağı üzere 2006-2011 yılları arasında Dahilde İşleme Rejimi kapsamında 149,4 milyar dolar ithalat gerçekleştirilmiştir. Aynı dönemde Dahilde İşleme Rejimi Kapsamında gerçekleştirilen ihracat ise 319,2 milyar dolardır.

Soru 2- Dahilde İşleme Rejimi kapsamında yapılan gümrük vergisiz ithalat, kamu kaynağı kullanılması kapsamında değerlendirilmektedir. Bu nedenle bu kapsamda yapılan ithalatın denetiminin kamu tarafından yapılması anayasanın 128. maddesi gereği anayasa hükmüdür. Bu çerçevede yapılan ithalatın kontrolü ve kapatılmasının, ihracatın gerçekleştirildiğine ilişkin işlem, bir özel sektör kuruluşu olan İhracatçı Birliklerince yapılması anayasaya ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa uygun mudur? Uygun değilse konu yargıya intikal ettirilmiş midir? Bu konuda bir çalışmanız var mıdır?

Soru 3- Torba yasa ve Kanun Hükmünde Kararnamelere konan maddelerle yapılan yanlışlık önlenmiş midir? Yasalar Anayasanın üstüne çıkabilir mi?

Soru 4- Dahilde İşleme Rejimi kapsamında yapılan ithalatın kapatılmasında, ihracatın gerçekleştirildiğine ilişkin işlem, görevli çalışanların bu yolla ithalat yapan İhracatçı Birlikleri yöneticileri ile amir-çalışan ilişkileri var mıdır? Varsa bunu nasıl izah ediyorsunuz? Bir çalışan kendini işten atma yetkisi olan kişinin denetimini yapabilir mi? Yaparsa güvenilir bir iş yapmış olur mu?

Cevaplar 2,3,4- 03/06/2011 tarihli ve 637 sayılı “Ekonomi Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname”nin (KHK) Bakanlığımız İhracat Genel Müdürlüğü’nün görevlerinin düzenlendiği 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (ğ) bendinde “Dahilde İşleme Rejimi konularında Türkiye İhracatçılar Meclisi, İhracatçı Birlikleri ve ilgili diğer kurum ve kuruluşları görevlendirmek” anılan Genel Müdürlüğün görevleri arasında sayılmıştır.

Ayrıca, Dahilde İşleme Rejiminin usul ve esaslarının düzenlendiği 27/01/2005 tarihli ve 25709 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 17/01/2005 tarihli ve 2005/8391 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki Dahilde İşleme Rejimi Kararı’nın 26 ncı maddesinde, dahilde işleme izin belgelerinin revize edilmesi ve taahhüt hesabının kapatılması ile ilgili görev ve yetkilerin Bakanlıkça kullanılabilmesi gibi, söz konusu Karara istinaden yayımlanacak Tebliğ ile, diğer kamu kurumları ve/veya ihracatçı birlikleri genel sekreterliklerine kısmen veya tamamen devredilebileceği hususu düzenlenmiştir. Anılan Karara istinaden aynı tarihli ve sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İhracat 2005/1 sayılı Dahilde İşleme Rejimi Tebliği ile 20/12/2006 tarihli ve 26382 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İhracat 2006/12 sayılı Dahilde İşleme Rejimi Tebliği uyarınca Dahilde İşleme İzin Belgeleri’nin taahhüt kapatma işlemleri Birlikler tarafından yürütülmektedir.

Ekonomi Bakanlığı ile Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) ve İhracatçı Birlikleri arasındaki ilişki 637 sayılı KHK’nın 2 nci ve 7 nci maddeleri ile 5910 sayılı “Türkiye İhracatçılar Meclisi ile İhracatçı Birliklerinin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun” ve “Türkiye İhracatçılar Meclisi ile İhracatçı Birliklerinin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Yönetmelik” ile düzenlenirken, Birlik personelinin statüsü ise 5910 sayılı Kanun ve “Türkiye İhracatçılar Meclisi ve İhracatçı Birlikleri İnsan Kaynakları Yönetmeliği” ile tespit ve tayin olunmuştur.

Öte yandan, 637 sayılı KHK’nın yukarıda bahsedilen 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (ğ) bendinde yer alan hükmün Anayasaya aykırılığı talebiyle Anayasa Mahkemesi nezdinde iptal davası açılmış olup söz konusu dava halen derdest bulunmaktadır.

Soru 5- Bu işlemlerle ilgili olarak Bakanlığınızda hiç denetim yapılmış mıdır? Yapılmışsa sonucu ne olmuştur?

Cevap 5- DİR kapsamında Dahilde İşleme İzin Belgesinin düzenlenebilmesi için mer’i mevzuata göre;

a) İthal eşyasının işlem görmüş ürünün elde edilmesinde kullanıldığının tespitinin mümkün olması,

b) Türkiye Gümrük Bölgesindeki (serbest bölgeler hariç) üreticilerin temel ekonomik çıkarları ile Türk malı imajının olumsuz etkilenmemesi,

c) İşleme faaliyetinin, katma değer yaratan ve kapasite kullanımını artıran bir faaliyet olması yanında, işlem görmüş ürünün rekabet gücünü ve ihraç potansiyelini artıran koşullar yaratıyor olması,

kriterlerinin sağlanması gerekmektedir.

Diğer taraftan, Dahilde İşleme Rejimi uygulamalarında suiistimallerin önlenmesi yönünden ilgili mevzuat kapsamında Ekonomi Bakanlığınca alınan tedbirler aşağıda yer almaktadır.

1- Tüm sektörler için düzenlenen Dahilde İşleme İzin Belgelerinde (DİİB) ithal ve ihrac edilecek ürünlerin özellikleri ile 8 (sekizli)'li bazda G.T.İ.P. belirtilmektedir.

2- İlk kez DİİB talebinde bulunan firmaların müracaatları, bağlı bulundukları İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğinden, bu firmaların belirttikleri adreste üretim faaliyetinde bulunup bulunmadıkları ve İhracatçı Birliğine üye olup olmadıkları hususları teyit edildikten sonra değerlendirilmektedir.

3- İlk kez DİİB talebinde bulunan firmalara yıllık kapasitelerinin $\frac{1}{4}$ i oranında hammadde ithalatına izin verilmektedir.

4- Ev tekstili ürünleri ihracatı öngörülen DİİB'ler kapsamında ihtiyaç duyulan 5402.31.00, 5402.33.00 (bu G.T.İ.P. altında yer alan ipliklerden 10 ila 20 denye (20 denye dahil) arasında olanlar hariç), 5402.41.00, 5402.42.00, 5402.51.00, 5402.52.00, 5402.61.00, 5402.62.00 G.T.İ.P.'ları (naylon iplikler ve polyester iplikler) altında yer alan malların, en az %50'sinin iç piyasadan karşılanması koşuluyla ithalatına izin verilmektedir.

5- Firmaların DİİB başvurularında ithalata ve ihracata konu olacak malların miktarlarının söz konusu malın "İstatistik Pozisyonlarına Bölünmüş Türk Gümrük Tarife Cetveli"nde yer alan G.T.İ.P.'nin karşısındaki birim/birimlerin yanı sıra her halükarda "kg" üzerinden beyan edilmesi ve G.T.İ.P. karşısında yer alan madde tanımının esas alınması benimsenmiştir.

6- Dahilde işleme Proje Formunda belirtilen ihracı ve ithali öngörülen ürünlerin madde adı ile G.T.İ.P. (8-12'li bazda) uyumunun kontrol edilmesi ve DİİB başvurularında, belge kapsamında ithali ve ihracı öngörülen iplik ve kumaş cinsinin ayrıntılı olarak belirtilmesi (elyaf karışım oranları, kumaş eni, m² ağırlığı, ham, ağartılmış, boyalı, baskılı, örme, dokuma v.b.) gerekmektedir.

7- DİİB kapsamında ihracı ve ithali öngörülen ürün miktarlarının, Kapasite Raporunda belirtilen miktarları aşıp aşmadığının kontrol edilmesi, aşması durumunda Kapasite Raporuyla birlikte firmanın belgeli ihracat performansı, vardiyalı çalışması hususları dikkate alınarak ihrac ve ithal edilecek eşya miktarının hesaplanması ve sektör ürünlerinin üretim aşamaları için belge süreleri göz önünde bulundurularak ihrac edilecek ürünün üretilip üretilmeyeceğinin değerlendirilmesi gerekmektedir. DİİB müracaatında bulunan firmaların aktif olarak faaliyet gösterdiklerinin tespiti maksadıyla, belge müracaatlarında firmaların geriye dönük son 12 aylık döneme ait SSK bordrosu ve elektrik faturaları talep edilmektedir.

8- BİLGE (Bilgisayarlı Gümrük Etkinlikleri) Sistemine dahil olmayan gümrük idarelerinden yapılacak ithalatta indirimli teminat uygulanmamaktadır. Ayrıca geçici veya kati anti-damping vergisi veya sübvansiyon vergisine tabi eşyanın ithalatında anti-damping ve sübvansiyon vergisinin %100'ü teminata bağlanmaktadır.

9- DİİB kullanan firmaların performansları incelenerek, ithalatlarını tamamlamış ancak yeterli süre içerisinde ihracat gerçekleşmesi olmayan firmaların tesislerine gidilerek ithal mallarının üretim hattında veya depolarında mevcut olup olmadığı yerinde kontrol

edilebilmekte, bu çerçevede depolarda ve üretim hattında hammaddelerin bulunamaması durumunda belgelere müeyyide uygulanması yoluna gidilmektedir.

10- Bazı ürünlerin ihracatını öngören DİİB'ler kapsamında ihtiyaç duyulan hammaddelerinin ithalatına, ihracat taahhüdünün tamamlanmasını müteakiben izin verilmektedir.

11- Ülkemiz tarım ürünleri üretiminde önemli bir yeri olan, canlı büyükbaş, küçükbaş, kümes ve süs hayvanları , et ve et ürünleri(tavşan eti hariç), canlı balık (orkinos ve larva hariç), kuru üzüm (thomson tipi hariç), kuru incir, kuru kayısı, fındık, antep fıstığı, yaş meyve ve sebzeler (yaban mersini, böğürtlen, ahududu, nar ve yerli üretimi bulunmayanlar hariç), zeytin ve zeytinyağı, salça, meyve ve sebze konserveleri (yerli üretimi bulunmayan meyve ve sebzelerin geçici konserveleri hariç), çay, şeker, elma suyu ve konsantresi (malik asit değeri %3 ve üzeri olan elma konsantresi hariç), kayısı suyu ve konsantresi, üzüm suyu ve konsantresi, domates suyu ve konsantresi ile havuç suyu ve konsantresi), meşrubat, alkollü içkiler ve sirke, lokum, helva, reçel, şekerleme, çikolata, kek, bisküvi, gofret, ciklet, dondurma, bal, yoğurt, süt, krema, un, makarna, bulgur ve buğday irmiği, kabuğunu çıkartma işlemine tabi tutulacak nohut ve fasulye, eleme ve paketleme gibi basit işlemlere tabi tutulacak maddeler (işlem görmüş kuruyemiş ve thomson tipi kuru üzüm hariç), bağırsak, çiçek fidesi ile 1605.40.00.00.11: GTİP'li salyangozun (Söz konusu ürünler Dİİ kapsamında değerlendirilir.) DİİB kapsamında ithalatına izin verilmemektedir.

Öte yandan, İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterlikleri tarafından gerçekleştirilen dahilde işleme izin belgesi taahhüt kapatma işlemlerinde birlikler arası yeknesaklığın sağlanması ve birlikler ile sektör firmalarının yerinde incelenmesi amacıyla en son 2009 ve 2011 yıllarında Bakanlığımıza bağlı İhracat Genel Müdürlüğü tarafından muhtelif birliklerde incelemelerde bulunulmuştur.

Soru 6- Gümrük müfettişlerinin denetimleri sırasında, Dahilde İşleme Rejimi kapsamında yapılan kapatmalarda hayali ihracat yapıldığına ilişkin bulgular var mıdır?

Soru 7- Son 5 yılda mahkemelerde açılmış ne kadar hayali ihracat soruşturması vardır?

Cevap 6,7- DİR kapsamında ithal edilen bir eşyanın, ihraç ürününün bünyesinde kullanıldıktan sonra, ihraç edilmesi zorunluluğu bulunmaktadır. Bu itibarla, DİR çerçevesinde şartlı muafiyet sisteminde ithal edilen bir eşyanın ihraç edilmemesi halinde, ancak ticaret politikası önlemlerinin uygulanması, eşyanın gümrük idaresince yerinde tespiti, eşyanın ithali için öngörülen dış ticarete teknik düzenlemeler ve standardizasyon mevzuatı dahil diğer işlemlerin tamamlanması ve kanunen ödenmesi gereken vergilerin tahsili kaydıyla, 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 114 üncü maddesinin birinci fıkrası ile 207 nci maddesi hükmüne göre serbest dolaşıma girebilmesi mümkün bulunmaktadır.

DİR çerçevesinde öngörülen ihracatın gerçekleştirilememesi halinde ise ithalat sırasında alınması gereken ithalata ilişkin gümrük vergileri, 4458 sayılı Gümrük Kanunu ile 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un ilgili hükümleri doğrultusunda tahsil edilirken, ayrıca, ihracı gerçekleştirilmeyen eşya için 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 238 inci maddesi uyarınca gümrük vergilerinin iki katı para cezası da tahsil edilmektedir.

Diğer taraftan, DİR kapsamında ithal edilen bir eşyanın yurt içinde satılması veya bilerek satın alınması halinde 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu'na göre kaçakçılık suçu işlenmiş olunmakta; bu itibarla, DİİB kapsamında ithal edilen eşyanın belge süresi içerisinde ihracatının gerçekleştirilemediği ve söz konusu ithal eşyasının belge sahibi firmanın

stoklarında bulunmadığı tespit edilir ise, bu firma hakkında Savcılığa suç duyurusunda bulunmaktadır.

Diğer kamu kurum ve kuruluşlarının denetim birimleri ile Bakanlığımız ve Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca yapılan inceleme, denetim ve soruşturma sonucunda, gümrük beyannamesi ve eki belgelerin sahte olduğunun veya üzerinde tahrifat yapıldığının ya da gerçeği yansıtmadığının tespiti halinde; söz konusu gümrük beyannamesi dahilinde işleme izin belgesi/dahilde işleme izni ihracat taahhüdünün kapatılmasında kullanılamamakta, ihracat taahhüdünün kapatılmasında kullanılmış olması veya kullanılmak üzere ibraz edilmesi halinde veya sahteciliğin belge ihracat taahhüdünün kapatma müracaatından önce tespiti halinde ise bu beyanname kapsamı ihracata tekabül eden ithalata ilişkin vergi ile ihracı gerçekleşmeyen eşyanın gümrük vergilerinin iki katı para cezası tahsil edilerek ilgililer hakkında kanuni işlem yapılmaktadır.

Bu çerçevede yapılan denetimler sonucunda usulsüzlüğü tespit olunan firmalar hakkında yukarıda açıklanan müeyyidelerin uygulanabilmesini teminen Bakanlığımıza bağlı İhracat Genel Müdürlüğünce İhracatçı Birliklerine verilen talimat doğrultusunda, Birlikler tarafından ilgili vergi dairesi, banka ve gümrük idarelerine gerekli bildirimlerde bulunmaktadır.

Diğer taraftan, yukarıdaki açıklamalar çerçevesinde DİR kapsamında, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından yapılan soruşturmalar bulunduğu gibi ayrıca, Bakanlığımıza bağlı Denetim Hizmetleri Başkanlığı tarafından 2007-2011yılları arasında konuyla alakalı olarak 38 adet inceleme yapılmış olup yapılan bu inceleme sonucunda düzenlenen 5 adet Suç Duyurusu Raporu ilgili Cumhuriyet Başsavcılıklarına intikal ettirilmiştir.

Soru 8- Belirlenen hayali ihracatlar açıklanan ihracat rakamlarından düşülmüş müdür? Düşülmemişse açıkladığınız ihracat rakamları gerçekçi midir? Türkiye'nin hayali ihracattan arındırılmış gerçek ihracatı ne kadardır?

Cevap 8- Bu soruyla ilgili bilginin Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ile Türkiye İstatistik Kurumundan temin edilebileceği değerlendirilmektedir.